

Program ochrony środowiska przed hałasem dla obszaru województwa warmińsko-mazurskiego

TOM V

**Streszczenie w języku niespecjalistycznym
(projekt)**

OLSZTYN, 2024 r.

SPIS TREŚCI

1.	Wstęp	4
2.	Podstawa prawna programu	4
3.	Cel programu	5
4.	Opis obszaru objętego Programem.....	6
5.	Działania Programu	7
6.	Harmonogram realizacji Programu	8
7.	Koszty realizacji Programu.....	8

1. Wstęp

Dokument stanowi **V integralną część Programu ochrony środowiska przed hałasem dla obszaru województwa warmińsko-mazurskiego** (dalej POH lub Program) i zawiera streszczenie Programu w języku niespecjalistycznym.

Aktualny POH jest pierwszym sporządzanym w nowej formule, wykorzystującym dane ze strategicznych map hałasu (dalej: SMH) opartych na metodyce obliczeń CNOSSOS-EU¹ oraz wskaźnikach zdrowotnych określających negatywne skutki przebywania w hałasie.

Ponadto, w wyniku zmian przepisów, od IV rundy mapowania program ochrony środowiska przed hałasem dla obszaru województwa, uwzględniający miasta o liczbie mieszkańców większej niż 100 tysięcy, główne drogi, główne linie kolejowe oraz główne lotniska, opracowywany jest przez marszałka województwa i uchwalany przez sejmik województwa, a prezydenci miast powyżej 100 tysięcy mieszkańców mogą jedynie zaopiniować projekt uchwały. W poprzednich trzech edycjach programy ochrony środowiska przed hałasem dla terenów miast powyżej 100 tysięcy mieszkańców były opracowywane przez starostów/prezydentów miast oraz uchwalane przez radę powiatu/miejską, a programy dla terenów poza aglomeracjami były opracowywane i uchwalane przez sejmiki województwa.

2. Podstawa prawna programu

Program ochrony środowiska przed hałasem dla obszaru województwa warmińsko-mazurskiego został sporządzony w wyniku implementacji Dyrektywy END² do krajowego porządku prawnego. Zgodnie z przepisami ustawy POŚ³, a konkretnie art. 119a ust. 1, "*Na podstawie strategicznych map hałasu marszałek województwa opracowuje dla obszaru województwa projekt uchwały w sprawie programu ochrony środowiska przed hałasem*". Natomiast zakres Programu określony jest zgodnie z art. 119a ust. 3, "*W programie ochrony środowiska przed hałasem wskazuje się działania ograniczające poziom hałasu w środowisku przedstawiony na strategicznych mapach hałasu (...)*".

Zgodnie z art. 119a ust. 9 i 10 przywołanej ustawy, program ochrony środowiska przed hałasem jest uchwalany przez sejmik województwa co 5 lat w terminie do 18 lipca, a jego aktualizacja może nastąpić przed upływem tego terminu.

Podstawą do sporządzenia POH są strategiczne mapy hałasu przekazane Marszałkowi Województwa Warmińsko-Mazurskiego przez prezydentów miast o liczbie mieszkańców większej niż 100 tysięcy, zarządzających głównymi drogami oraz zarządzających głównymi liniami kolejowymi, w szczególności:

¹ Skrót od Common NOise A SSeSSment MethOdS in Europe Union – obowiązującej metodyki wykonywania strategicznych map hałasu

² Dyrektywa 2002/49/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 25 czerwca 2002 r. odnosząca się do oceny i zarządzania poziomem hałasu w środowisku (Dz. U. L 189 z dnia 18 lipca 2002 r.)

³ Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. *Prawo ochrony środowiska* (Dz. U. z 2022 r. poz.2556, z późn. zm.)

- 1) Prezydenta Olsztyna – opracowanie pn. „Strategiczna mapa hałasu Miasta Olsztyna – operat techniczny”.
- 2) Prezydenta Miasta Elbląga – opracowanie pn. „Strategiczna Mapa Akustyczna Miasta Elbląg”.
- 3) Generalną Dyрекcję Dróg Krajowych i Autostrad Oddział w Olsztynie (dalej: GDDKiA) - opracowanie pn. „Strategiczne mapy hałasu dla dróg krajowych o ruchu powyżej 3 000 000 pojazdów rocznie w województwie warmińsko-mazurskim o łącznej długości 408,752 km”.
- 4) Zarząd Dróg Wojewódzkich w Olsztynie (dalej: ZDW w Olsztynie) – opracowanie pn. „Wykonanie okresowego pomiaru i analizy hałasu komunikacyjnego oraz sporządzenie strategicznych map hałasu dla dróg wojewódzkich na terenie województwa warmińsko – mazurskiego, o natężeniu ruchu powyżej 3 mln pojazdów rocznie”.
- 5) Zarząd Dróg Powiatowych w Giżycku (dalej: ZDP w Giżycku) – opracowanie pn. „Strategiczna mapa hałasu dla odcinków głównych dróg przebiegających przez miasto Giżycko”.
- 6) PKP Polskie Linie Kolejowe S.A. Centrala, Biuro Terenów Kolejowych i Ochrony Środowiska – opracowanie pn. „Strategiczna mapa hałasu dla odcinków linii kolejowych, po których przejeżdża ponad 30 000 pociągów rocznie. Województwo warmińsko mazurskie”.

3. Cel programu

Głównym celem Programu jest wskazanie działań, których konsekwentna realizacja spowoduje dostosowanie poziomu hałasu do dopuszczalnego, na terenach, na których nastąpiły przekroczenia obowiązujących norm oraz zapobieganie powstawaniu nowych rejonów konfliktów akustycznych.

Nadrzędnym celem Programu jest stworzenie mniej hałaśliwego i zrównoważonego środowiska, podniesienie świadomości społeczeństwa na temat negatywnych skutków hałasu oraz wdrażanie i promowanie działań mających na celu jego ograniczenie, przy czym jest to działanie wieloletnie, którego realizacja stała się obowiązkiem krajów członkowskich Unii Europejskiej.

W wyniku szerokiej analizy dostępnych strategicznych map hałasu, planów zarządców źródeł hałasu oraz mając na względzie oddane do użytku od czasu sporządzenia SMH nowe odcinki dróg na terenie województwa określono główne cele programowe niniejszego dokumentu.

Tabela 1. Cele POH dla województwa warmińsko-mazurskiego

Cel nr 1. Wyeliminowanie przekroczeń dopuszczalnych norm hałasu drogowego na terenach mieszkaniowych
Kierunek 1.1 Obniżenie emisji hałasu drogowego
Kierunek 1.2 Ochrona terenów zagrożonych hałasem drogowym
Cel nr 2. Przeciwdziałanie pogorszeniu klimatu akustycznego pochodzącego od hałasu szynowego na terenach mieszkaniowych
Kierunek 2.1 Kontrola emisji hałasu szynowego
Kierunek 2.2 Ochrona terenów zagrożonych hałasem szynowym
Cel nr 3. Utrzymanie emisji hałasu lotniczego na dotychczasowym poziomie
Kierunek 3.1 Wdrażanie stosownych procedur antyhałasowych oraz ich przestrzeganie i kontrola
Cel nr 4. Utrzymanie emisji hałasu przemysłowego na dotychczasowym poziomie
Kierunek 4.1 Wdrażanie stosownych procedur antyhałasowych oraz ich przestrzeganie i kontrola
Cel nr 5. Zmniejszenie liczby osób narażonych na negatywne skutki zdrowotne powodowane hałasem
Kierunek 5.1 Realizacja zapisów lokalnych i ponadlokalnych dokumentów strategicznych oraz aktów prawa miejscowego
Kierunek 5.2 Zwiększenie świadomości zagrożenia hałasem
Kierunek 5.3 Ograniczenie wpływu hałasu w miejscu chronionym
Kierunek 5.4 Świadome zarządzanie źródłem hałasu
Kierunek 5.5 Monitoring realizacji działań wynikających z POH

4. Opis obszaru objętego Programem

Zakresem Programu objęto tereny położone w bezpośrednim sąsiedztwie źródeł hałasu, dla których w 2022 roku sporządzono SMH, w szczególności:

- 1) Dróg, linii kolejowych, linii tramwajowych i lotnisk na terenie miast Elbląga i Olsztyna.
- 2) Dróg krajowych: S7, S16, S51, DK15, DK16, DK22, DK51, DK53, DK54, DK57, DK58, DK59, DK63, DK65. Ogółem 73 odcinki dróg krajowych o łącznej długości 408,752 km.
- 3) Dróg wojewódzkich: DW527, DW536, DW542, DW544, DW545, DW591, DW592, DW598, DW655. Ogółem 17 odcinków dróg wojewódzkich o łącznej długości 32,249 km.
- 4) Dróg powiatowych na terenie Giżycka: DP4431N, DP4435N, DP4441N, DP4446N, DP4470N. Ogółem 7 odcinków dróg powiatowych o długości 3,353 km.
- 5) Głównej linii kolejowej – oznaczonej numerem 9. Ogółem 2 odcinki linii kolejowej o długości 43,504 km.

Graficzne przedstawienie lokalizacji obszarów problemowych przedstawiono na rysunku nr 1.

Rysunek 1. Lokalizacja analizowanych źródeł hałasu oraz terenów, dla których sporządzono SMH w 2022 r.

5. Działania Programu

Działania Programu uzależniono od rodzaju źródła hałasu oraz od planowanych lub zakończonych, od czasu sporządzenia strategicznych map hałasu, inwestycji w regionie, których realizacja przyniesie poprawę klimatu akustycznego na analizowanych obszarach. W wielu przypadkach, po wybudowaniu układów obwodnicowych lub dróg ekspresowych odcinki objęte SMH z 2022 r. mogą przejść pod inny zarząd lub stracić status głównej drogi w rozumieniu ustawy POŚ, gdy średnioroczny ruch samochodowy spadnie poniżej 3 mln pojazdów na rok. Wiązać się to będzie również z poprawą klimatu akustycznego, głównie dzięki wyprowadzeniu ruchu tranzytowego z obszarów obecnie dotkniętych uciążliwościami akustycznymi.

DROGI GŁÓWNE

Działania dla dróg głównych opierają się przede wszystkim na kontrolach stanu nawierzchni i utrzymaniu jej w należytym stanie. Jedynie dla odcinków dróg wojewódzkich w powiatach działowskim i ostródzkim zaproponowano działania doraźne w postaci ograniczenia prędkości ruchu, a dodatkowo w Działdowie nakazano wykonanie przeglądu ekologicznego.

Podmiotami realizującymi Program są GDDKiA, ZDW w Olsztynie oraz ZDP w Giżycku.

GŁÓWNE LINIE KOLEJOWE

Działania w perspektywie krótkoterminowej przypisane zarządcy linii kolejowej objętej Programem ograniczono do uwzględnienia decyzji nałożonej przez Marszałka

Województwa Warmińsko-Mazurskiego nakazującej ograniczenie oddziaływania akustycznego na środowisko linii kolejowej nr 9 (E65). Podyktowane było to faktem, iż obszary przekroczeń wyznaczone w strategicznej mapie hałasu pokrywały się z zakresem wydanej decyzji.

MIASTA POWYŻEJ 100 TYS. MIESZKAŃCÓW

W ramach Programu określono szereg działań na obszarze miast Elbląga i Olsztyna, których realizacja przywróci standardy środowiska do wymaganych przepisami. Program w tej materii skupił się głównie na hałasie drogowym. Pozostałe źródła hałasu mają niewielki wpływ na klimat akustyczny lub nie powodują przekroczeń.

Wśród zaproponowanych działań znalazły się: obniżenie prędkości ruchu, nasadzenia zieleni izolacyjnej, budowa ekranów akustycznych, wymiana nawierzchni drogowej, ocena izolacyjności elementów zewnętrznych budynków i ewentualna wymiana stolarki okiennej. Do tego zaproponowano szereg dodatkowych działań, których realizacja poprawi jakość życia mieszkańców największych miast w województwie.

Dla pozostałych źródeł hałasu zaproponowano szereg zaleceń, nie mniej ważnych w kwestii poprawienia lub chociaż utrzymania aktualnego klimatu akustycznego.

DZIAŁANIA W RAMACH POLITYKI DŁUGOFALOWEJ

Dla wszystkich uczestników Programu zaproponowano szereg działań w ramach perspektywy długofalowej, których realizacja przyczyni się do stopniowego obniżania poziomu hałasu, zwiększenia świadomości zagrożenia hałasem i jego skutków dla zdrowia, a także określi kierunki zapobiegania przyszłym konfliktom akustycznym poprzez właściwe planowanie przestrzenne oraz ustanawianie obszarów cichych.

6. Harmonogram realizacji Programu

Harmonogram działań sporządza się dla obszarów jednostkowych – powiatów lub obszarów miast, pogrupowanych w ranking wg wartości wskaźnika opisującego negatywne dla zdrowia efekty hałasu, przy czym największa wartość określa rejon najpilniejszych działań.

Harmonogram ustala się dla działań z perspektywy krótkoterminowej, czyli w okresie od 2025 do 2030 roku.

Tabela 2. Harmonogram działań Programu

Kolejność realizacji	M N I E J P I L N E → N A J P I L N I E J S Z E							
Kolor/wartość N _{HA}	1-200	200-400	400-600	600-800	800-1000	1000-1200	1200-1400	>1400

7. Koszty realizacji Programu

Większość proponowanych zadań antyhałasowych nie jest związana z koniecznością ponoszenia dodatkowych kosztów (planowanie przestrzenne, przeglądy stanu nawierzchni

lub podtorza, kontrola przestrzegania przepisów dotyczących prędkości), jednakże niektóre działania generują dość wysokie koszty. Szacunkowo wynoszą one:

- koszt Programu dla dróg głównych: **0,12 mln zł;**
- koszt Programu dla głównych linii kolejowych: **2,68 mln zł;**
- koszt Programu dla miast pow. 100 tys. mieszkańców: **5,475 mln zł.**

W Programie nie uwzględniono kosztów zarządców źródeł hałasu będących skutkiem realizacji zadań wynikających z krajowych i regionalnych planów lub programów, a które nie są wynikiem analiz dostępnych SMH.

Całkowity koszt Programu wyniesie: **8,275 mln zł.**

8. Monitoring realizacji działań wynikających z POH

Organ opracowujący POH będzie corocznie monitorował stopień realizacji Programu przez podmioty i organy w nim wskazane.

Do nadzorowania wyznaczonych w Programie działań będą służyć raporty z postępu ich realizacji. Podmioty i organy odpowiedzialne za realizację działań wskazanych w POH są zobowiązane do zbierania i gromadzenia informacji o postępach realizacji zadań Programu oraz sporządzania i przedkładania w terminie do 31 marca każdego roku marszałkowi województwa raportu z postępu realizacji Programu za ubiegły rok.

Przekazywane do marszałka województwa raporty stanowiąc będą podstawę do sporządzenia oceny stopnia realizacji działań przy sporządzaniu kolejnego POH.

Realizacja Programu nie będzie miała negatywnych skutków dla środowiska.